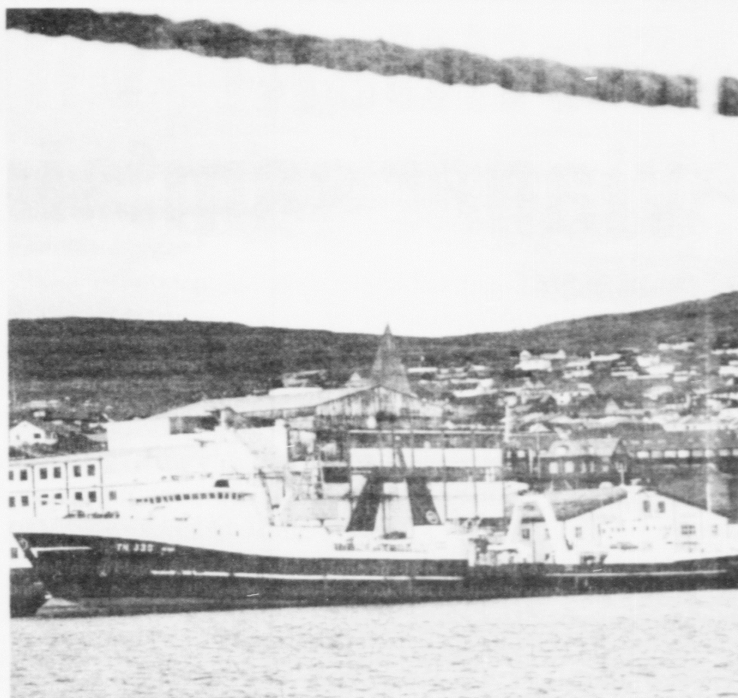

Sjálvandi koppar skútan

Í árávís hava politikarar fært hesa einvísu, sera óseriøsu og subjektivu kampanju móti trolaraflotanum. Henda propaganda hevur virkað so væl, at fólk íð hevur fingið ta uppfatan, at trolararnir hava skyldina av, at tað nú hevur verið minni av fiski at fingið. »Trolarar oyða grunnarnar«, verður sagt, og hetta er ein av mongum frasum, sum politikarar elska at júka upp í samanfrá tingsins røðarapalli. Trolarar fáa skyldina fyrri, at tað er minni av toski og hýsu at fáa, og enná hevur onkur lagt trolararnar undir at hava oytt fuglabjörgini, skrivar Harry á Lakjuni í »Sjónarmið« í dag.

Sig eina lygn nóg ofta, og endin verður, at fólk íð trýr henni. Í Nazi-týsklandi var endin eisini tann, at tað týska fólk íð meir og meir tók undir við Hitler og hansara villleiðandi propagandamaskinu við Goebbels á odda. Jøðarnir vórðu gjørdir til syndabukk, teir vóru »tann stóri trupulleikin« í Nazi-týsklandi. Henda samanbering verður bara gjørd fyrri at vísa á, hvat avleiðingin kann bliva, tá ið fólk íð trýr lygnini. Annað verður ikki lagt í hetta.

Tá ið vit í Føroyum hoyra um, at heilir skúla-flokkar eru av tí áskoðan, at fiskivinnan skuldi verðið avtíkin, so boðar tað ikki frá góðum. Ikki ava tey ungu úngið hetta úr egnum barmi, men eru tey frá politiskari síðu upplýskað við hesum, at í Føroyum er fiskivinnan »tann stóri trupulleikin«. Trolaraflotin er tann heili stóri syndabukkurin – serliga partrolararnir.

Ávisir politikarar hava fingið sær fyrri, hvørja ferð høvi býðst, frá tingsins røðarapalli at fáa ein boðskap út til fólk íð, sum gongur út uppá at minka trolaraflotan – tað er líka sum blivið kardinalspurningurin í føroyskum politikki, hetta at minka trolaraflotan.

Forsangarar í hesum anti-trolarakóri eru Niels Pauli Danielsen, Tordur Niclasen, Heini O. Heinesen, Helena Dam á Neystabø og Lasse Klein. Tá ið hesi á tingsins røðarapalli víðgera trolaraflotan, so er tað bara í

negativum og niðursetandi vendingum. Tí er tað ikki so lægið, at tey ungu fáa eitt slíkt anipati til høvuðsvinnuna.

Í árávís hava politikarar fært hesa einvísu, sera óseriøsu og subjektivu kampanju móti trolaraflotanum. Henda propaganda hevur virkað so væl, at fólk íð hevur fingið ta uppfatan, at trolararnir hava skyldina av, at tað nú hevur verið minni av fiski at fingið. »Trolarar oyða grunnarnar«, verður sagt, og hetta er ein av mongum frasum, sum politikarar elska at júka upp í samanfrá tingsins røðarapalli. Trolarar fáa skyldina fyrri, at tað er minni av toski og hýsu at fáa, og enná hevur onkur lagt trolararnar undir at hava oytt fuglabjörgini.

Nú er ikki meiningin hjá mær at fara út í nakra diskussión við nakran og slettis ikki við onanfyri nevndu politikarar, sum ikki vita, hvat teir tosa um, tá ið teir í tinginum víðgera fiskivinnuna við at endurtaka nakrar einkisigandi og tápuligar frasur. Tó skal eg gera onkra viðmerking til ta afturvendandi diskussiónina um trolreiðskap kontra húkareiðskap og vísa á nakrar heilt konkretar veruleikar um troling eftir toski og hýsu á føroyagranninum.

Tað er rætt, at trolarar veiddu nakað av hesum fiskasløgum frá miðskeiðis í 70-unum til miðskeiðis í 80-unum, men síðani 1986 hava trolararnir so at siga ikki fiskað hesi fiskasløg. Her hugsi

eg serliga um leiðirnar vestanfyrri og norðanfyrri – nú í 6-7 ár hava hesar leiðir fingið frið fyrri trolarum, og meginparturin av leiðunum hava jú verið stongdar fyrri trol í eitt nógv longri áramál, summar, partar av árinum og aðrar alt árið.

Eitt annað, sum ongan-tíð kemur upp á tal í diskussiónini um trol og húk, er, at ókið ímillum 3 og 12 fjórðingar hevur verið friðað fyrri trol í heili 29 ár, burtursæð frá trolingini á landleiðini á nøkrum fáum avmarkaðum økjum, og teir dollarnir hava neyvan oytt okkum grunnarnar. Síðani á grækarissmessu 1964 hevur hetta ókið verið friðað fyrri trol, so pr. definition hjá onanfyri nevndu politikarum og øðrum tolaraðvinum skuldi hetta ókið staðið til at brostið av fiski, serliga toski og hýsu.

Nú eri eg ikki ein av teimum, sum haldi, at tað nýtist at vera av ov nógv-ari drift ella av ávisum fiskireiðskapi, at lítill fiskur er at fáa. Men skuldi eg verið líka subjektivur mótvægis húkareiðskapi, hvussu veiðitryst verður útroknað. Nú havi eg ongan áhuga í at fáa at vita, hvussu teir rokna, tí teir rokna bara skeivt, og er tað nakað, sum kann kallast himmalskríggjandi naivitetur, so er tað hetta, at menn í fullum álvara sita í Nóatúni og halda seg kunna rokna út, hvat havið kann geva.

Eitt annað roknistykki, sum er meira relevant, er hetta: Hvussu nógv skulu vit fiska fyrri at forrenta

ararnir fiska undir Føroyum. Síðsta túr høvdu vit í øðrum bátinum 1333 kassar av upsa, 24 kassar av kongafiski, 15 kassar av hýsu, 10 kassar av toski og 44 kassar av øðrum fiskasløgum, sum í hesum føri mest var hvít-tingur. Tað vil siga, at av allari veiðuni var 0,7% toskur og 1,05% hýsa.

Næstsíðsta túr høvdu vit 577 kassar av upsa, 10 av hýsu, 6 av toski og 47 av øðrum, sum í hesum føri mest var kongafiskur. Og triðisíðsta túr var býtið hetta: upsi: 533, hýsa: 13, toskur: 8 og annar fiskur 18 kassar.

Eg kundi hildið áfram nógv ár aftur í tíðina, men skuldi onkur havt áhuga, so farið inn á flakavirkini og kannið vektarsøðlarnar hjá partrolarunum. At standa, at trolararnir hava oytt toskun og hýsunu, er líka burturvið sum at siga, at línan hevur oytt upsan.

Tað var Heini O. Heinesen, sum nú ein dagin í tinginum helt, at tað hevði verið áhugavert at fingið eina frágreiðing frá fiskifrøðingum um, hvussu veiðitryst verður útroknað. Nú havi eg ongan áhuga í at fáa at vita, hvussu teir rokna, tí teir rokna bara skeivt, og er tað nakað, sum kann kallast himmalskríggjandi naivitetur, so er tað hetta, at menn í fullum álvara sita í Nóatúni og halda seg kunna rokna út, hvat havið kann geva.

Eitt annað roknistykki, sum er meira relevant, er hetta: Hvussu nógv skulu vit fiska fyrri at forrenta

Sjónarmið

hetta samfelagið. Nú meðan vit eru við Heina úr Kunoy, kundi verið hóskandi at byrjað við kunoyarbergholinum og byrgingini um Harald-sund. Tað kompleksíð kostaði vist 80 milliónir krónur. Í fjør fiskaðu vit 2000 tons fyrri eitt virði upp á 10 milliónir krónur. Tað vil siga, at tað skulu 8 pør (16 bátar) fiska í eitt heilt ár fyrri kunoyar-kompleksið. Tá hava vit einki roknað skipunum, so sum olju, proviant, greiðir, hýru og rakstur annars. So stórt má veiðitrystið vera bara av kunoyartunlinum.

Taka vit so Sumbiarbergholið, sum kostaði 100 milliónir krónur, so skulu vit hava 10 pør á grunninum í eitt heilt ár. Ella vit kundu tikið fiskirannsóknarstovuna, gleðstriborgina í Nóatúni, 50 milliónir krónur. Hvussu nógv minni kundi veiðitrystið ikki verið, um tann stovnurin ongan-tíð var komin? Tær almennu lønirnar eru meira enn 100 milliónir um árið, og halda vit okkum til rokni-stykkið, so skulu vit hava 100 pør (200 skip) á grunninum hvørt einasta ár at gjalda tað gildið! Gamla Rætt, skúlar í 30 og 40 millióna klassa, og ikki at gloyma Atlantic Airways – vit skulu jú flúgva á egnum veingjum og eta føroyska nullu-pylsu. Á jú, tað kundi

verið nógv annað at trivið í, sum fiskivinnan og bara fiskivinnan hevur at forrenta í hesum samfelagnum.

Tá ið so politikarar gremja seg um ov stórt veiðitryst, niðurfiskaðar stovnar og rovdrikt á føroyagranninum, so er tað bara ein uppátíkin um-sorgan, sum teir hava fyrri stovnsrøktini. Politikarar hava jú gingið á odda í hesum landi og uppført seg sum um vit áttu heimsins ríkastu fiskigrunnar. Eg haldi, at nú fara vit at troystast av hesum kroko-dillutárunum!

Tá ið eitt skip er yvir-ísað og fær slagsíðu, er vanligt, at menn fara at banka ís so langt uppi á skipinum, sum møguligt, og allar leysar lutir á yvir-dekkinum royna teir, um tað er møguligt, at fáa longur niður í skipið, helst niður í botnin, ella tað verður tveitt fyrri bórð. Hetta fyrri at leggja aftrat barlastini.

Í Føroyum verður tað mótsetta gjørt, nú skútan hevur fingið hættsliga slagsíðu. Skipini verða upphøgd, afturberingin til fiskivinnuna verður av-tíkin! Tað vils iga, at menn fara niður í kjølin eður barlastini og blaka hana fyrri bórð! Sjálvandi koppar skútan!

Harry á Lakjuni, skipari